

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

เพื่อให้การวิจัยสามารถค้นหาคำตอบตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. วิธีการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่สอนในระดับช่วงชั้นที่ 1-2 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ปีการศึกษา 2546 จากโรงเรียนทั้งหมด 71 โรงเรียน จำนวนประชากร 568 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2. 2546 ข : 8-9) ดังนี้

- 1.1 ครูผู้สอนในระดับช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 275 คน

- 1.2 ครูผู้สอนในระดับช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 293 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากรแบบแบ่งชั้น และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของเครซี และมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 ข : 187) จำนวน 230 คน ดังนี้

- 2.1 ครูผู้สอนในระดับช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 110 คน

- 2.2 ครูผู้สอนในระดับช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 120 คน

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของครูผู้สอน

ที่	โรงเรียน	ข้าราชการครูที่สอน ในช่วงชั้น (คน)			กลุ่มตัวอย่างในช่วงชั้น (คน)		
		ที่ 1	ที่ 2	รวม	ที่ 1	ที่ 2	รวม
1	ชุมชนบ้านหนองทุ่ม	4	4	8	2	2	4
2	บ้านขามป้อม	3	3	6	1	1	2
3	บ้านโนนเขวาหนองแสง	2	2	4	1	1	2
4	บ้านหนองตาไก่เผือกใต้วิทยา	3	3	6	1	1	2
5	บ้านโนน	4	4	8	2	2	4
6	บ้านโนนจาน	2	2	4	1	1	2
7	บ้านหนองแวงบกไผ่ล้อมวิทยา	3	3	6	1	1	2
8	บ้านคำแย(ประชานุเคราะห์)	3	3	6	1	1	2
9	บ้านเขาค้อโคกกลาง	3	3	6	1	1	2
10	บ้านโคกใหญ่วิทยา	3	3	6	1	1	2
11	บ้านแคน	3	4	7	1	2	3
12	บ้านคู	4	4	8	2	2	4
13	บ้านแวงชัยหนองโจด	4	4	8	2	2	4
14	บ้านแวงเหล่าแก่น้อย	2	3	5	1	1	2
15	บ้านหนองหว้า	4	4	8	2	2	4
16	บ้านโคกไร่	4	4	8	2	2	4
17	ชุมชนบ้านงัวบา	4	4	8	2	2	4
18	บ้านแวงนคร "สังฆวิทยา"	3	3	6	1	1	2
19	บ้านสระแก้วหนองคู	3	4	7	1	2	3
20	บ้านโคกสีทองกลาง	6	6	12	2	2	4
21	บ้านก่อ	3	4	7	1	2	3
22	บ้านโคกแปะ	3	3	6	1	1	2
23	บ้านดงใหญ่	4	4	8	2	2	4
24	บ้านคอนหัน	3	3	6	1	1	2
25	บ้านนาข่า	4	4	8	2	2	4

ที่	โรงเรียน	ข้าราชการครูที่สอน ในช่วงชั้น (คน)			กลุ่มตัวอย่างในช่วงชั้น (คน)		
		ที่ 1	ที่ 2	รวม	ที่ 1	ที่ 2	รวม
26	บ้านโคกเต่า	3	3	6	1	1	2
27	บ้านโคกสูงหนองเสี้ยวหนองชี	3	3	6	1	1	2
28	บ้านคอนแดงน้ำเกลี้ยง	4	4	8	2	2	4
29	บ้านวังจานโนนสำราญ	4	4	8	2	2	4
30	บ้านโพธิ์ชัย	3	4	7	1	2	3
31	บ้านแก่นเท่า	2	2	4	1	1	2
32	บ้านด้าย	3	3	6	1	1	2
33	บ้านประแหง	4	5	9	2	2	4
34	ราชประชานุเคราะห์ 18	4	4	8	2	2	4
35	บ้านหนองข่า	4	4	8	2	2	4
36	บ้านหนองเหล่า	3	3	6	1	1	2
37	อนุบาลวาปีปทุม	9	9	18	3	3	6
38	บ้านจอกขวาง	3	3	6	1	1	2
39	บ้านห้วยจั่ว	3	3	6	1	1	2
40	บ้านหนองคูไชยหนองขาม	4	4	8	2	2	4
41	เมืองวาปีปทุม	20	20	40	7	7	14
42	ราชประชานุเคราะห์ 17	3	3	6	1	1	2
43	ชุมชนบ้านโพธิ์สองห้องวิทยา	7	7	14	3	3	6
44	บ้านกระยอมหนองเดิน	4	4	8	2	2	4
45	บ้านโนนท่อน	2	2	4	1	1	2
46	บ้านโสกยาง	3	3	6	1	1	2
47	บ้านไถ่นา	4	4	8	2	2	4
48	บ้านกุดนาดีโนนลาน	3	4	7	1	2	3
49	บ้านคูหนองโก	3	3	6	1	1	2
50	บ้านดงน้อย	2	3	5	1	1	2

ที่	โรงเรียน	ข้าราชการครูที่สอนในช่วง ชั้น (คน)			กลุ่มตัวอย่างในช่วงชั้น (คน)		
		ที่ 1	ที่ 2	รวม	ที่ 1	ที่ 2	รวม
51	บ้านสนาม	7	7	14	3	3	6
52	บ้านเสือโก้	5	7	12	2	3	5
53	บ้านหนองกุง	4	4	8	2	2	4
54	บ้านหนองผือ	3	3	6	1	1	2
55	บ้านหนองแสน	4	6	10	2	2	4
56	บ้านหวาย	3	3	6	1	1	2
57	บ้านหนองไผ่	4	4	8	2	2	4
58	บ้านตลาดโนนโพธิ์	3	4	7	1	2	3
59	บ้านเปลือยคอนมันน้ำ	3	3	6	1	1	2
60	บ้านมะเขาวหนองโจ้ง	3	3	6	1	1	2
61	บ้านหนองคลอง	3	3	6	1	1	2
62	บ้านหนองแต้	2	3	5	1	1	2
63	ราชประชานุเคราะห์ 16	4	4	8	2	2	4
64	บ้านชาดฝางหัวเรือ	9	9	18	3	3	6
65	บ้านนาฝายเหล่าหุ้ง	2	2	4	1	1	2
66	บ้านหนองแกวิทยา	3	3	6	1	1	2
67	บ้านหนองบัวกุดอ้อ	5	6	11	2	2	4
68	บ้านนาเลา	5	6	11	2	2	4
69	บ้านหนองไฮ	6	8	14	2	3	5
70	บ้านโคกใหญ่	2	2	4	1	1	2
71	บ้านหนองคูม่วง	4	4	8	2	2	4
รวม		275	293	568	110	120	230

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือขึ้นเอง ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ศึกษาความต้องการการพัฒนาในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 2 มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยมีลักษณะคำถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการการพัฒนาในการทำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ โดยสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน มี 7 ขั้นตอน คือ

1. การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอน
2. การศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
3. การพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา
4. การออกแบบการทดลอง
5. การสร้างและการพัฒนาเครื่องมือวัด
6. การทดลอง การรวบรวม การวิเคราะห์และสรุป
7. การเขียนรายงานการวิจัย

วิธีการสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ศึกษา ค้นคว้า รวบรวมความรู้และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยในชั้นเรียน จากหนังสือ วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสร้างแบบสอบถาม
2. สร้างแบบสอบถาม แล้วนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือในด้านต่างๆ ได้แก่
 - 2.1 ความเที่ยงตรงในด้านโครงสร้าง (construct validity) และความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถาม
 - 2.2 รูปแบบ (format)
 - 2.3 ภาษา (wording)
 - 2.4 เวลา (timing)

3. ผู้เชี่ยวชาญในการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

3.1 นายสุรรัตน์ ดวงชาทม กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของโครงสร้างเนื้อหา

3.2 นายวัลลภ วรรณปะเถาว์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) เจ้าหน้าที่บริหารการประถมศึกษา 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบการใช้ภาษาที่ถูกต้องและเหมาะสม

3.3 นายพลศักดิ์ ศรีโง๊ะ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา) อาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านหนองไผ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องด้านการวัดผลและสถิติ

4. ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือภายใต้การให้คำปรึกษา ของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

5. นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (try out) กับครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 30 คน ซึ่งไม่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) และทำการคัดเลือกให้ได้จำนวน 50 ข้อ ผลปรากฏว่า การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของ แบบสอบถาม โดยวิธี t-test พบว่าทุกข้อมีอำนาจจำแนกใช้ได้ และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .972 แล้วนำเครื่องมือที่ได้รับความเห็นชอบ จากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้บริหาร โรงเรียนในสังกัด เฉพาะ โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ขอความอนุเคราะห์ไปยังครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลของผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 พร้อมนำแบบสอบถามไปให้ครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง เพื่อชี้แจงการกรอกแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนตามวันเวลาที่นัดหมาย โดยผู้วิจัยไปรับที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จนได้ครบทุกฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ตรวจสอบความครบถ้วน ถูกต้องและสมบูรณ์ของข้อมูลทุกชนิดในแบบสอบถามที่ได้รับคืนทุกฉบับ ก่อนที่จะนำมาลงรหัส
 2. นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบแล้วดำเนินการให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด
- ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การให้ค่าคะแนนของแบบสอบถาม (ตอนที่ 2)

ระดับความต้องการพัฒนา	คะแนน
ต้องการการพัฒนาความสามารถมากที่สุด	5
ต้องการการพัฒนาความสามารถมาก	4
ต้องการการพัฒนาความสามารถปานกลาง	3
ต้องการการพัฒนาความสามารถน้อย	2
ต้องการการพัฒนาความสามารถน้อยที่สุด	1

ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์โดยนำคะแนนที่ได้ไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows เพื่อหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากแบบสอบถามตอนที่ 2 ซึ่งเป็นความต้องการการพัฒนาในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 แล้วนำมาวิเคราะห์เป็นรายข้อและรายด้าน และทำการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ เพื่อใช้ในการแปลความหมายทั้งรายข้อและรายด้าน โดยใช้เกณฑ์ การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 99-100)

ค่าเฉลี่ย	แปลความว่า
4.51 – 5.00	ระดับความต้องการพัฒนามากที่สุด
3.51 – 4.50	ระดับความต้องการพัฒนามาก
2.51 – 3.50	ระดับความต้องการพัฒนาปานกลาง
1.51 – 2.50	ระดับความต้องการพัฒนาน้อย
1.00 – 1.50	ระดับความต้องการพัฒนาน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบการศึกษาความต้องการการพัฒนาการทำวิจัย
ในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2
ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ใน 2 ช่วงชั้น คือ ช่วงชั้นที่ 1 และ 2 โดยการวิเคราะห์
ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของสองกลุ่ม (t-test independent samples)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้สถิติ ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม

1.1 การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ
ด้วยวิธีหา โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค มีสูตรดังนี้
(บุญชม ศรีสะอาด. 2543 ข : 174)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

k แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

$\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนในแต่ละข้อ

S_t^2 แทน ความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

1.2 การวิเคราะห์เพื่อหาอำนาจจำแนกแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้
t-test (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 ข : 161) ดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2 + S_L^2}{N}}}$$

เมื่อ t แทน อำนาจจำแนก
 \bar{X}_H แทน ค่าเฉลี่ยกลุ่มสูง
 \bar{X}_L แทน ค่าเฉลี่ยกลุ่มต่ำ
 S_H^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มสูง
 S_L^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
 N แทน จำนวนคนในกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำซึ่งมีจำนวนเท่ากัน

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 ก : 56)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
 N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

2.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด.

2543 ก : 87)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X แทน คะแนนแต่ละตัว

N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

\sum แทน ผลรวม

2.3 ค่าสถิติ t-test (Independent Samples) ใช้ในการทดสอบค่าความแตกต่างเฉลี่ยระหว่างครูผู้สอนแต่ละช่วงชั้น โดยคำนวณจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 115)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\left(\frac{(n_1 + 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2}\right)\left(\frac{n_1 + n_2}{n_1 n_2}\right)}} : df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบค่าวิกฤติ เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ

\bar{X}_1, \bar{X}_2 แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

S_1^2, S_2^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 และ 2 ตามลำดับ

n_1, n_2 แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ